

ROZSIEKAĆ (19) *vb pf i impf*

pf (17), *impf* [*praes*] *Mącz* (2).

rozś- (10), rozł- (5), rozłz- (1), rosł- (1), rołf- (1), rołfz- (1).

Wszystkie samogłoski jasne.

inf rozsiekać (4). ◇ *praes i fut 1 sg* rozsiekaâm (3). ◇ *praet 3 sg m* rozsiekał (2). *f* rozsiekała (2). ◇ *3 pl m pers* rozsiekali (4). ◇ *imp 2 sg* rozsiekaĵ (2). ◇ *part praet act* rozsiekaŵszy (2); -aŵszy (1), -(a)wszy (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w. s.v. rozsiec.

Siekąc ostrym narzędziem, rozdzielić (rozdzielać), rozrąb(yw)ać na części; dissecare Modrz, Calep; secare Calag, Cn; caedere Vulg; comminuere, distruncare Mącz; deruncinare Calep; discindere, frusta facere Cn [w tym: kogo, co (żywotne) (14)] (19) : Comminuo, Rozłiekam/ rozbiyam/ rofrącam. Mącz 223b, 467b; Calag 591b; Tam wnet [Prusacy] porwawŵzy S. Woyćiechá/ siedm włóczęń wnim vtopili: y rozśiekawŵzy [tj. jego zwłoki] ná drzewie zawaśili. SkarŻyw 356; Calep 310b; [oderwał go [Priama] od ołtarzá/ [...] łcyął go y okrutnie rozłiekał. HistTroj K7].

Zwrot: »rozsiekać na sztuki, na [ile] sztuk, w sztuki« = in frusta caedere Vulg; in frusta dissecare Modrz [szyk zmienny] (4:1:1): LibMal 1549/149v; A iá też rozłiekam drugiego wołu ná sfthuki/ y włózę ná drwá/ á ogniá nie podłózę. Leop 3.Reg 18/23; [żona Lewity umarła na progu domu] Mąż iey bacząc to/ wzyął iá á niołł iá ná ofle do domu/ tám iá rosłiekał ná dwánałcie łtuk BielKron 52v; OrzQuin X3; ModrzBaz 144; SkarŻyw 321; [BielKron 1597 9v].

Szeregi: »rozsiekać a rozdwoić« (1): Bo niema Kościoł Rzymłki fercá Heretyckiego/ ktore łię włzytko w rozdziałach kocha/ mowiac/ przez onę dziatke rozboynicę nierządną: áni mnie áni tobie/ rozśiekay á rozdwoy [aluzja do Vulg 3.Reg 3/26] SkarJedn 372.

»zabić i (a) rozsiekać« (2): Słyszeliście też tego roku/ iż pod Sędomierzem dwa chłopcy iednego chłopcá okrutnie zábili/ y ná łtuki rozśiekáli [crudelissime necatum et in frusta dissectum]. ModrzBaz 144; SkarJedn 250.

[Przen [co]: wżakże gdy w nie [wizerowanie, tj. wyobrażenie] on weyrzy komu Bog tego daru wżyczył/ że umie dobrze słowo Boże rozłiekać/ tedy łnádnie obaczy że y Goniądz [tj. Piotr z Goniądza] acz chytro/ wżakże przedfie błąd piłze. BudArt S5.]

a. *Pozbawić życia, siekąc ostrym narzędziem na kawałki (6) : W ten czas zábit od Thatar flachetny mąż Roman łieftrzeniec Konftantego/ gdy łnim koń padł/ Tátárowie go pochwycili y rozłiekáli. BielKron 417; SkarŻyw 354; nienaydziecie tego [w kronikach] aby kiedi Krolowi ktoremu pólzła rołłiekac miano PaprUp G2v.*

Zwrot: »rozsiekać na sztuki, w sztuki« [szyk zmienny] (1:1): Medea boiac łie pogoniley/ rosłiekałá łwego brátá Abfyrta ná łtuki/ rołkłádlá po wylpach/ áby ociec zbieráiac po łtuce czynił pogrzeb á omieszkał pogoniley BielKron 54v; wnet zá nielzczęścim koń pod nim [kniaziem Romanem] padł/ Tátárowie przyłkoczywŵzy Kniáziá Romaná w łtuki rozłiekáli StryjKron 752.

W przen (1) : támże/ gdzie łiebie Polixeno droga/ Mnie Pirrhułowá ręká rozśiekála łroga. GórnTroas 62.

Synonimy: rozciąć, rozrąbać.

Formacje współrdzenne cf SIEC.

Cf **ROZSIEKANIE, ROZSIEKANY**

MN